

Suolasalmenharjun tuulivoimapuisto, Alajärvi

Perusteltu päätelmä

Perusteltu päätelmä on yhteysviranomaisen hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista tekemä perusteltu johtopäätös, joka on tehty arviointiselostuksen, siitä annettujen mielipiteiden ja lausuntojen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun pohjalta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain nojalla (jäljempänä YVA-laki).

HANKETIEDOT

Hankkeen nimi ja sijainti

Suolasalmenharjun tuulivoimapuisto, Alajärvi

Hankkeesta vastaava

Pohjan Voima – Suolasalmenharjun Tuulipuisto Oy, Keilaranta 16, 02150 Espoo

Konsulttina arviointiohjelman laatimisessa on toiminut Sweco Finland Oy.

Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Pohjan Voiman Suolasalmenharjun Tuulipuisto Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Alajärven Suolasalmenharjun alueelle. Hanke sisältää tuulivoimapuiston ja sen sähkönsiirron. Hankealueen rajalta etäisyys Alajärven keskustaan on noin 18 km, Vimpelin keskustaan noin 14 km, Perhon keskustaan noin 13 km ja Kyyjärven keskustaan noin 17 km. Hankealue on metsätalousmaata, alueen suot on ojitettu ja otettu paikoin viljelykäyttöön. Hankealueen eteläosissa sijaitsevan Pitkälän

suoalueella on kolme pientä järveä. Alueen itä- ja länsiosissa kulkevat jokiuomat, jotka ovat Lappajärven latvavesiä. Hankealueelle suunnitellaan enintään yhdeksää (9) tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on enintään 14 MW. Hankealueen pinta-ala on noin 2 200 hehtaaria. Lisäksi hankealueelle suunnitellaan noin 1–3 hehtaarin suuruista sähkönvarastointikokonaisuutta sähköaseman läheisyyteen.

Arvioidut vaihtoehdot

VE0: Hanketta ei toteuteta.

VE1: Toteutetaan yhdeksän (9) voimalan hanke sijoitusvaihtoehdolla VE1, jossa tuulivoimaloiden napakorkeus on enintään 180–210 metriä ja roottorin halkaisija enintään 240 metriä kuitenkin siten, että voimalan siiven ylin pyyhkäisykorkeus on enintään 300 metriä.

VE2: Toteutetaan yhdeksän (9) voimalan hanke sijoitusvaihtoehdolla VE2, jossa tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 270 metriä, roottorin halkaisija enintään 180 metriä ja napakorkeus enintään 180 metriä.

Tuulivoimalat on tarkoitus yhdistää kantaverkkoon maakaapeli- tai ilmajohtoyhteydellä (110 kV tai keskijännite).

Arvioidut sähkönsiirron vaihtoehdot

SVE1: Uusi noin 11 kilometrin pituinen 110 kV:n ilmajohto hankealueelta Fingridin Alajärven sähköasemalle. Sähkönsiirtoreitti sijoittuu Elenian olemassa olevan 110 kV:n voimajohdon rinnalle, sen länsipuolelle.

SVE2: Uusi noin 4,2 kilometrin pituinen 110 kV:n ilmajohto hankealueelta Elenian uuden Alajärvi – Perho B 110 kV voimajohdon varteen ja liittyminen Elenian voimajohtoon.

SVE3: Uusi noin 4,5 kilometrin pituinen 110 kV:n tai keskijännitemaakaapeli hankealueelta Elenian uuden Alajärvi – Perho B 110 kV:n voimajohdon varteen tai liittyminen Elenian voimajohtoon.

SVE4: Liittyminen uuteen rakennettavaan Jylkkä–Alajärvi 2 x 400 kV + 110 kV voimajohtoon hankealueen sisäisillä keskijännitekaapeleilla (20–66 kV) hankealueella sijaitsevan sähköaseman kautta.

ASIAN VIREILLETULO

Hankkeesta vastaava Pohjan Voima – Suolasalmenharjun Tuulipuisto Oy on saattanut hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) vireille toimittamalla ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma) yhteysviranomaiselle 27.9.2022. Arviointiohjelma oli nähtävillä 2.11.2022 – 1.12.2022 ja yhteysviranomainen antoi siitä lausuntonsa 2.1.2023.

5.11.2024

Hankkeesta vastaava toimitti 10.11.2023 yhteysviranomaiselle ympäristövaikutusten arviointiselostuksen (jäljempänä arviointiselostus) sen käsittelyä ja perustellun päätelmän antamista varten. Arviointiselostus oli nähtävillä ensimmäisen kerran 29.11.2023–26.1.2024, jonka jälkeen hankkeesta vastaava pyysi selostuksen käsittelyn keskeyttämistä sen täydentämistä varten. Hankevastaava on toimittanut täydennetyn arviointiselostuksen yhteysviranomaiselle 9.7.2024. Täydennetty arviointiselostus on ollut nähtävillä 7.8.–6.9.2024.

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy YVA-lain (252/2017) liitteen 1 kohdan 7) e) *tuulivoimahankkeet, kun yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 45 megawattia* perusteella.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Yhteysviranomainen tiedotti arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 7.8.–6.9.2024. Kuulutus ja arviointiselostus liitteineen julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/etela-pohjanmaa. Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Alajärven kaupungille sekä Kyyjärven, Perhon ja Vimpelin kunnille julkaistavaksi niiden verkkosivuilla. Lisäksi arviointiselostuksesta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Keskipohjanmaa- ja Torstai-lehdissä 7.8.2024 julkaistuilla lehti-ilmoituksilla.

Arviointiselostukseen on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa: Alajärven kaupunginkirjastossa, Kyyjärven, Perhon ja Vimpelin kunnanvirastoilla.

Arviointiselostuksesta järjestettiin yleisötilaisuus 20.8.2024 klo 18.00 Alajärven kaupungintalon valtuustosalissa, osoitteessa Alvar Aallon tie 1, 62900 Alajärvi ja etäyhteydellä Teams-sovelluksen välityksellä. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä noin 4 henkilöä ja mukana etäyhteydellä 13 kuulijaa. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat mm. kritiikki selostuksen laajuudesta ja kansantajuisuudesta, alueen metsästysseurojen tietoisuus hankkeesta, miten luonnoneläimet reagoivat tuulivoimaan, mistä Möksyn suunnasta tuleva kuljetusreitti kulkee alueelle, miten tiekuntien tiestön kuluminen korvataan sekä vaikutukset luontokokemuksiin Natura-alueilla.

ARVIOINTISELOSTUKSESTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiselostuksesta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiselostuksesta toimitettiin yhteysviranomaiselle 18 lausuntoa. Mielipiteitä ei toimitettu. Keski-Pohjanmaan liitto, Luonnonvarakeskus, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ja Perhon kunta ovat ilmoittaneet, että niillä ei ole huomautettavaa/lausuttavaa arviointiselostuksesta.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta

www.ymparisto.fi/suolasalmenharjuntuulivoimaYVA.

Verkkosivuilla

julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue pitää hyvänä, että kuljetusreitin ongelmakohtien muutos- tai parantamistarpeita on alustavasti selvitetty, mutta huomauttaa, että kuljetusreitin loppuosa on esitetty arviointiselostuksessa epämääräisesti esimerkiksi Möksyntien uuden liittymän sijainnin osalta. Vastuualue huomauttaa myös, että ELY-keskuksessa on käynnissä alustavaa kuljetusreittiä koskevia tiesuunnitteluhankkeita. Tiehankkeiden ajantasainen tilanne on syytä tarkistaa ELY-keskuksesta tuulivoimapuiston rakentamisajankohdan lähestyessä.

Etelä-Pohjanmaan liitto pitää aiempien lausuntojensa mukaisesti edelleen puutteena, että arviointiselostuksessa ei esitetä hankealueelle ja sen vaikutusalueelle sijoittuvia maakuntakaavan merkintöjä, niihin liittyviä suunnittelumääräyksiä, eikä vaikutuksia maakuntakaavan toteuttamisedellytyksiin. Liitto pitää hyvänä asiana, että kolmen maakunnan maakuntakaavojen yhdistelmäkartta on esitetty.

Liitto tuo esiin, että uuden maakuntakaavan laadinta on edennyt loppusuoralle. Kaavaehdotuksen julkisen kuulemisen jälkeen maakuntakaavaan tehdyt muutokset eivät muuta hankkeen vaikutusten arviointia maakuntakaavan aiempaan vaiheeseen nähden. Liitto toteaa, että myös vireillä olevaa maakuntakaavaa on käsitelty arviointiselostuksessa puutteellisesti kaavan sisällön ja suunnittelumääräysten osalta.

Lausunnossa käsitellään tuulivoimaloiden alueen kaavamerkintää maakuntakaavassa 2050 ja todetaan, että hankevaihtoehto VE2 sijaitsee pääosin maakuntakaavan Aitakankaan tuulivoimaloiden alueella. Hankevaihtoehto VE1:ssä noin puolet suunnitelluista voimaloista on maakuntakaavarajauksen ulkopuolella. Liitto toteaa, että kaavamerkintään

5.11.2024

tukeutuvat hankkeet voivat toteutua kaavan rajausta laajempina, mikäli vaikutusten arvioinnissa pystytään osoittamaan, että hanke ei vaaranna maakuntakaavan tavoitteiden toteuttamista.

Liitto kiinnittää lausunnossaan huomiota myös vaikutuksiin yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin ja ekologiin yhteyksiin ja kritisoi sitä, että arviointiselostuksessa näiden vaikutusten arviointi jää yleispiirteiseksi.

Esitetyt maisemahaittavaikutusten lieventämistoimenpiteet tulee ottaa jatkovalmistelussa huomioon, koska vaikutusten on arvioitu olevan suuria. Toimenpiteillä ei kuitenkaan vähennetä merkittävästi lähialueille kohdistuvia vaikutuksia, vaan tuulivoimalat tulisivat muodostamaan sekä asuinpaikoille että luonnontilaisille ja maisemaltaan avoimille soille uuden maisemaelementin.

Liitto pitää hyvänä, että arviointiselostuksessa tarkastellaan useita sähkönsiirtovaihtoehtoja, joihin kuuluu myös maakaapelointi. Liitto muistuttaa, että hyväksymiskäsittelyssä olevassa maakuntakaava 2050:ssa annetaan koko maakuntaa koskeva sähkönsiirtoa koskeva suunnittelumääräys, jonka mukaan sähkönsiirtolinjojen toteutus tulee toteuttaa mahdollisimman vähäisin vaikutuksin maa- ja metsätalouteen, asutukseen ja luonnon monimuotoisuuteen. Parhaana sähkönsiirron vaihtoehtona liitto pitää SVE4:ä ja toissijaisena SVE3:a.

Liitto toteaa, että on hyvä, että yhteisvaikutuksia on arvioitu jokaisen arvioitavan teemakokonaisuuden osalta, mutta yhteisvaikutukset kokoava kappale olisi helpottanut kokonaisuuden arviointia. Yhteisvaikutusten osalta liitto arvioi maakuntakaavan selvitysten ja lausuntojen perusteella, että hankkeiden yhteisvaikutukset metsäpeuraan voivat olla arviointiselostuksessa arvioitua kohtalaista suuremmat erityisesti vaihtoehdossa VE1.

Fingrid Oy ilmoittaa, että se suunnittelee uutta 2 x 400 + 110 kilovoltin voimajohtoa Kalajoen ja Alajärven välille. Lakeuslinjaksi nimetty, vuonna 2027 valmistuva hanke on edennyt rakentamisolueen edeltävään yleissuunnitteluun. Hanke toteutetaan kahdessa osassa: Jylkkä-Ullava ja Ullava-Alajärvi. Yhtiö muistuttaa, että suunnittelun edetessä voimajohtojen tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää erillinen risteämälausunto.

Ilmatieteen laitos toteaa, että molemmat hankevaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia ja hyväksyttävissä, mutta suosittelee edelleen voimalan 6 siirtämistä tai poistamista, koska se sijaitsee liian lähellä Louhukankaan tuulivoimapuistoa. Laitos on huolissaan tuulivoimahankkeiden merkittävästä vaikutuksesta säätökamittauksiin ja sääpalveluiden laatuun alueella. Suolasalmenharjun hanke asettaa uusille hankkeille rajoituksia. Laitos harkitsee kompensatiomittausten vaatimista, jotta tuulivoimahankkeista johtuvia vaikutuksia säätökamittauksiin voidaan

5.11.2024

kompensoida ja turvata sääpalvelut alueella. Vimpelin operatiivisen säätutkan itäinen alue on yksi niistä, joille tällainen kompensatiomittausten vaatimus voisi olla mahdollinen.

Keski-Suomen ELY-keskus toteaa, että sen aiemmassa lausunnossaan esiin ottamat asiat on huomioitu arviointiselostuksen täydennyksissä pääasiassa hyvin. Kaavoitusta kuvaavissa kartoissa on puutteita niin Keski-Suomen maakuntakaavan kuin kuntienkin kaavoituksen osalta.

ELY-keskus on aiemmassa hankkeen arviointiselostusta koskevassa lausunnossaan huomauttanut, että Pohjoisnevan (FI0800012, SAC) Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset on arvioitu metsäpeuran osalta puutteellisesti, eikä täydennyksestä huolimatta hankkeen vaikutuksia metsäpeuraa ole arvioitu riittävällä tavalla varovaisuusperiaatte huomioiden. Lausunnossa viitataan Luonnonvarakeskuksen esittämään viiden (5) kilometrin suojavyöhykkeeseen metsäpeuroille tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura2000-alueiden ja tuulivoima-alueiden väliin. Molemmissa hankevaihtoehtoissa häiriövaikutus ulottuu isolle osalle Pohjoisnevan Natura2000-aluetta.

ELY-keskus huomauttaa, että viiden kilometrin säteelle kesäaikaisista lisääntymisalueista sijoittuu useita eri vaiheissa olevia tuulivoimala-alueita sekä suunniteltu sähkönsiirtoreitti, jolloin yhteisvaikutusten merkitys kasvaa. Haitallisia yhteisvaikutuksia voi kohdistua myös metsäpeuran kerääntymisalueille, ja vaellusreitit talvi- ja kesälaitumien välillä voivat muuttua tai estyä kokonaan.

ELY-keskus toteaa, että esitetyn arvioinnin perusteella ei voida sulkea pois Pohjoisnevan Natura-alueen suojeluperustelajiin, metsäpeuraan, kohdistuvia merkittäviä haittavaikutuksia. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeen haittavaikutus Natura-alueen eheyteen olisi todennäköisesti merkittävä erityisesti VE1:n osalta sekä – varovaisuusperiaatte huomioiden – todennäköisesti merkittävä myös VE2:n osalta.

Hankkeen maisemavaikutukset kaava-alueen itä-kaakkoispuolella, hankkeen lähi- ja ulommalla vaikutusalueella, kohdistuvat etenkin luonnonmaisemaan. Muuttunut voimalasijoittelu ja madaltunut voimaloiden kokonaiskorkeus lieventävät VE2:n Keski-Suomen puolelle kohdistuvia maisemavaikutuksia.

Etenkin hankkeen itä-, etelä- ja pohjoispuolella tuulivoimapuistojen lähivaikutusalueet ovat osin päällekkäisiä, jolloin voimalat voivat hallita maisemaa eri suunnista. Yhteisvaikutuksia maisemakuvaan ja näkymiin muodostuu erityisesti lähivaikutusalueen avonaisille alueille, jotka jäävät kahden tai useamman voimala-alueen väliin.

Keski-Suomen liitto toteaa, että Keski-Suomen maakuntakaavatilanne on kuvattu ajantasaisesti arviointiselostuksessa, mutta kuvissa 82 ja 83 esitetystä maakuntakaavayhdistelmästä puuttuvat Maakuntakaavan 2040 merkinnät. Maakuntakaavassa 2040 on osoitettu yhteensä 19 seudullisen kokoluokan tuulivoima-aluetta (vähintään 10 voimalan kokonaisuudet), joista kolme (Kirvesvuori, Hallakangas ja Hanhineva) sijoittuvat Kyyjärven kuntaan.

Keski-Suomen pohjoisosaan ja naapurimaakuntien alueille sijoittuu useita eri vaiheissa olevia tuulivoimahankkeita. Liitto pitää tärkeänä, että tuulivoiman hankevalmisteluissa kiinnitetään riittävästi huomiota yhteisvaikutuksiin ja yhteisvaikutuksissa otetaan huomioon myös maakuntakaavoissa esitetyt tuulivoima-alueet.

Keski-Suomen museo ilmoittaa, että sillä ei ole lisättävää 11.1.2024 antamaansa lausuntoon. 11.1.24 annetussa lausunnossaan museo muistuttaa tuulivoimahankkeissa ylimaakunnallisen yhteistyön lisäksi myös eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten huomioimisesta alueilla, joissa on käynnissä useita eri vaiheissa olevia hankkeita. Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston maisemallinen vaikutus yltää Keski-Suomen puolelle.

Museolla ei ole huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön tai arkeologisen kulttuuriperimän osalta esitettyyn ympäristövaikutusten arviointiin. Hankkeen vaikutukset ovat lähinnä kaukomaisemavaikutuksia Kyyjärven kunnan alueella sijaitseviin kohteisiin.

K.H. Renlundin museo huomauttaa, että maiseman muutoksen kautta syntyviä vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön ei ole arvioitu.

Keski-Pohjanmaan osalta lähin rakennetun kulttuuriympäristön valtakunnallisesti merkittävä kohde (RKY) on Perhon kirkko, joka sijoittuu museon näkemyksen mukaan noin 13 km:n etäisyydelle hankealueesta eikä 15 km kuten arviointiselostuksessa on esitetty. Museo huomauttaa, että vaikka arviointiselostus on laadittu ennen Ympäristöministeriön uuden maisemavaikutusten arviointiohjeen julkaisemista museo kuitenkin huomauttaa, että uuden ohjeistuksen mukaan Perhon kirkko kuuluu etäisyysvyöhyketarkastelussa välivaikutusalueelle eikä kaukovaikutusalueelle.

Maisemavaikutusten osalta lausunnossa käsitellään myös Keski-Pohjanmaan maakunnan puolelta hanketta lähimmäksi sijoittuvaan Porasen kylään kohdistuvia tuulivoimarakentamisen maisemavaikutuksia. Porasen kylämaisema joutuu kolmelta suunnalta tuulivoimahankkeiden lähivaikutusalueille, mikäli suunnitellut hankkeet toteutuvat.

Museo pitää parempana vaihtoehtoa VE2, jossa voimaloiden korkeus on matalampi ja ne sijoittuvat hankealueen länsiosaan tiiviimmin kuin vaihtoehdossa VE1.

5.11.2024

Yhteisvaikutusten arvioinnin osalta 360-asteiset videomallinnusnäkyvät auttaisivat paremmin hahmottamaan hankkeiden kokonaisvaikusta keskeisille kulttuurimaisemille. Hankkeen jatkosuunnittelussa on tarpeen tarkastella maisemavaikutuksia ympäristöministeriön päivitettyä maisemavaikutusten arviointiopasta hyödyntäen.

Museo haluaa saattaa tiedoksi, että Mehtä-Porasen vanha tila, joka sijaitsee noin 3 km etäisyydellä hankealueesta, tultaneen Keski-Pohjanmaan valmisteilla olevassa maakuntakaavassa osoittamaan maakunnallisesti arvokkaaksi rakennetun kulttuuriympäristön kohteeksi.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom huomauttaa, että Ilmailulaki on muuttunut 1.10.2023 lentoesteiden osalta. Jatkossa lentoestelupahakemukseen ei tarvitse enää liittää ilmaliikennepalvelujen tarjoajan lausuntoa aiotusta lentoesteestä ja Traficom pyytää lausunnot aiotusta lentoesteestä, kun on vastaanottanut lentoestelupahakemuksen.

Metsähallitus huomauttaa, että keskeiset arviointiselostukseen ja Natura-arviointiin edellisen lausuntokierroksen jälkeen tehdyt muutokset olisi ollut selkeyden vuoksi hyvä kuvata omassa kappaleessaan. Nyt tehdyt muutokset on sisällytetty suoraan laajaan arviointiselostukseen sekä hankkeen oheisselvityksiin (mm. Natura-arviointi), joten muutosten tunnistaminen edelliseen lausuntovaiheeseen verrattuna on työlästä. Arviointiselostuksessa olisi ollut lisäksi hyvä perustella, miksi perustellun päätelmän valmistelu keskeytettiin sekä onko täydennyksessä huomioitu aikaisemmin saadut lausunnot.

Vaihtoehtoa VE2 koskien Metsähallitus toteaa, että sen alkuperäistä tiiviimpi voimalasijoittelu on luontovaikutusten kannalta perusteltu, ja että vaihtoehdon aluerajaus vastaa hyväksyttävänä olevaa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavaa. Metsähallitus huomauttaa, että arviointiselostuksessa ei ole esitetty, miten kyseisen maakuntakaavan sisältämä metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilyttämistä koskeva kaavamääräys on huomioitu.

Lausunnossa todetaan lisäksi, että metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia, koska eläinten reagoimisesta tuulivoimaloiden rakentamiseen tai ihmistoiminnan lisääntymiseen sekä metsäpeurojen totumisesta tuulivoimapuistoon ei ole olemassa kattavaa tietoa.

Täydennetyssä arviointiselostuksessa ja sen liitteenä olevassa metsäpeuraselvityksessä vaihtoehdon VE1 vaikutukset metsäpeuraan arvioidaan suuriksi ja vaihtoehdon VE2 vaikutukset vähäisiksi. Metsähallitus huomauttaa, että hankkeen toteuttaminen tulee myös vaihtoehdossa VE2 lisäämään ihmistoimintaa metsäpeuran kannalta merkittävällä vaellusreitillä ja pitää arvioinnin johtopäätöstä vaihtoehdon VE2 vähäisistä vaikutuksista melko optimistisena.

5.11.2024

Metsähallitus katsoo, että yhteisvaikutusten arviointia suhteessa metsäpeuran vasomisalueisiin kohdistuviin häiriövaikutuksiin sekä tuulivoima-alueiden aiheuttamiin välttelyvaikutuksiin tulee jatkosuunnittelun yhteydessä tarkentaa. Jos hanke tullaan toteuttamaan, tulee erityisesti tuulivoimaloiden vaikutuksia metsäpeuraan seurata asianmukaisin menetelmin.

Seinäjoen museot katsoo, että vaikutusten arviointi arkeologiseen kulttuuriperintöön on laadittu huolellisesti, ja museon edellisessä arviointiselostusta koskevassa lausunnossa esitetyt korjausehdotukset on huomioitu. Myös rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta hanke on kuvattu selkeästi, siitä on esitetty riittävät tiedot ja eri vaihtoehtojen ympäristövaikutukset on arvioitu ja esitetty kattavasti. Museo toteaa, että maisemavaikutusten kannalta VE2 on selkeästi parempi. Yleisesti museo pitää erittäin hyvänä asiana, että myös toinen vaihtoehto on otettu arviointiin. Koska alueella on meneillään useita tuulivoimahankkeita, maisemallisia yhteisvaikutuksia syntyy väistämättä.

Suomen Erillisverkot Oy toteaa, että hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.

Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalousviranomainen huomauttaa, että arviointiselostuksen kalataloudellisten vaikutusten arviointi on jäänyt vajaaksi, osin koekalastuksen ajalle sattuneiden virtaamaolosuhteiden takia ja osin yhden puron huomiotta jäämisen takia. Kalatalousviranomainen katsoo, että hankkeen kalastovaikutusten arvioimisen kannalta on tarpeen selvittää suotuisissa virtaamaolosuhteissa tehtävillä sähkökalastuksilla uudestaan Poikkijoen yläosan, Pyypuron ja Pajupuron sekä lisäksi Kuollutpuron-Sairaanpuron kalastoa. Hakijan tulee esittää tiedot hankealueen virtavesien kalastosta sekä arviot hankkeen vaikutuksista niihin viimeistään lupahakemuksessa. Erityisesti taimenen mahdollisella esiintymisellä alueen virtavesissä saattaa olla merkitystä hankkeesta aiheutuvien kalataloudellisten vaikutusten kannalta.

Cinia Oy toteaa lausunnossaan, että sillä ei ole tällä hetkellä viestiverkkoja hankealueella, mutta huomauttaa, että toteutuessaan tuulivoimapuistohankkeen vaikutusalueelle ei voida jatkossa rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Yhtiö toteaa, että se ei ole hanketta vastaan, mutta pyytää huomioimaan Cinian teleliikenteelle aiheutuvat haitat.

Elisa Oyj ilmoittaa, että se ei vastusta hanketta, mutta pyytää kuitenkin huomioimaan Elisan teleliikenteelle aiheutuvat haitat. Kyseisen hankkeen vaikutusalueelle ei jatkossa voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä.

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry on huolissaan lähialueille suunniteltujen ja jo rakennettujen tuulivoimaloiden määrästä ja niiden yhteisvaikutuksista. Linnuston osalta piiri toteaa, että hankealue sijaitsee vilkkaalla syysmuuttoreitillä, aivan hankealueen vieressä sijaitsee

linnustollisesti arvokkaat alueet ja toteutetut tarkkailupäivät ovat riittämättömällä tasolla. Vaihtoehto VE2 tulee lisäämään häiriötä varsinkin Pitkäjärven linnustoalueelle. Kumpikaan hankevaihtoehdoista ei ole sopiva ratkaisu linnustollisesti. Lisäksi piiri on huolissaan muun muassa luontoalueiden pirstoutumisesta sekä hiljaisten alueiden tuhoutumisesta, vaikutuksista suurpetoihin, vieraslajien leviämisestä, mikromuoveista, öljyvahingoista, ja löytää epäkohtia muun muassa melumallinnuksesta sekä viitasammakko-, lepakko- ja liito-oravaselvityksistä. Piiri esittää, että hankkeessa tulisi toteuttaa kompensatiotoimia muun muassa maankäytön ja komponenttien kuluttamien raaka-aineiden osalta. Piiri ei tule puoltamaan hanketta vaan katsoo parhaaksi vaihtoehdoksi koko hankkeelle VE0, hanketta ei tule toteuttaa.

Telia Finland Oyj toteaa, että sillä ei ole huomautettavaa voimaloiden sijoituksista, mutta jatkossa hankkeen vaikutusalueelle ei voida rakentaa radiolinkkijärjestelmiä. Sähkönsiirto johdoista pitää tehdä erikseen vaarajänniteselvitys lähellä olevien Telian kaapeleiden osalta (risteämät ja rinnakkain kulkevat johdot).

ARVIOINTISELOSTUKSEN RIITTÄVYYS JA LAATU

Yhteysviranomainen on tarkastanut arviointiselostuksen riittävyyden ja laadun. Arviointiselostus Suolasalmenharjun tuulivoimapuisto, Alajärvi, täyttää YVA-lain (252/2017) 19 §:ssä ja YVA-asetuksen (277/2017) 4 §:ssä arviointiselostukselle säädetyt sisältövaatimukset.

Arviointiselostus on laadittu arviointiohjelman ja olennaisilta osiltaan yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon pohjalta. Tehdyn arvioinnin sekä kuulemisessa saadun palautteen perusteella on mahdollista muodostaa kokonaiskuva hankkeesta ja sen ympäristövaikutuksista sekä tunnistaa ja arvioida hankkeen merkittävät vaikutukset.

Arviointiselostuksessa eri vaihtoehtojen vaikutusten eroavuuksia ja vaikutusten merkittävyyttä on kuvattu Imperia-hankkeessa kehitettyjä menetelmiä käyttäen, joka on yleisesti käytössä oleva tapa arvioida vaikutuksia YVA-menettelyssä. Arvioinnin tulokset on esitetty eri vaikutustyyppien arviointien kappaleissa sekä taulukkomuodossa esitetyssä yhteenvedossa vaihtoehtojen vertailuosiossa. Yhteysviranomainen pitää esitystapaa hyvänä, koska taulukot helpottavat keskeisten vaikutusten löytämistä arviointiselostuksen laajasta aineistosta.

Arviointiselostus sisältää yleistajuisen tiivistelmän ja kattavat lähdeviitteet. Selostus on kooltaan ja sisällöltään mittava (458 sivua ja 36 liitettä). Laajuudesta huolimatta arviointiselostuksesta oli jäänyt pois YVA-menettelyn kannalta lukijalle merkittävää tietoa, joka oli esitetty vain liitteissä. Arviointiselostus sisälsi paljon yleistä taustatietoa, jota olisi ollut

suositeltavaa karsia, jotta ympäristövaikutusten arvioinnin kannalta olennaiset asiat olisi voinut esittää selostuksessa. Arviointiselostuksen luettavuuden kannalta tiiviimpi esitystapa olisi ollut suositeltava.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiselostuksessa on kuvattu riittävästi hankkeen kannalta olennaisia strategioita, tavoitteita ja suunnitelmia. Vaikutukset pohjavesiin, kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin on arvioitu riittävästi, eikä yhteysviranomaisella ole näiden vaikutusten arviointeihin huomautettavaa.

Vaikutusten arviointi on jaettu selkeisiin kappaleisiin ja kaikista arvioitavista vaikutuksista on esitetty arvioinnin epävarmuudet sekä tarkasteltu lieventämiskeinoja.

Selostuksessa on esitetty YVA-lain 33 §:ssä edellytetyt tiedot arvioinnin laatijoiden pätevyydestä. Arviointia on ollut tekemässä Sweco Finland Oy:n YVA-työryhmässä 18 asiantuntijaa, joilla on 1–25 vuoden kokemus ja asianmukainen monipuolinen koulutus. Lisäksi on käytetty kokeneita alikonsultteja. Selostuksessa on esitetty arvioinnin tekijät osa-alueittain. Selvityksen laatijoilla on pääsääntöisesti pitkä kokemus selvitysten laadinnasta.

Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun yhteydessä on noussut esille joitain puutteita ja epävarmuustekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen jatkosuunnittelun, kaavoituksen ja lupamenettelyjen yhteydessä. Yhteysviranomainen esittää puutteellisten arviointien osalta seuraavaa:

Hankekuvaus ja hankevaihtoehdot

Hankkeen perustiedot on tuotu arviointiselostuksessa riittävästi ja selvästi esille. Toteutusvaihtoehtoja on arviointiohjelmavaiheesta saadun palautteen ja tehtyjen selvitysten perusteella muutettu kummassakin vaihtoehdossa. Hankevaihtoehto VE2 on arviointiselostuksessa selitetty sanallisesti, sekä kartalla esitettynä. Selostuksessa olisi ollut hyvä perustella, miksi perustellun päätelmän valmistelu keskeytettiin ja selostusta haluttiin täydentää, sekä onko täydennyksessä esimerkiksi huomioitu aikaisemmin saadut lausunnot.

Sähkönsiirron vaihtoehto SVE4 on kuvattu arviointiselostuksen hankevaihtoehdoissa ja kartoissa puutteellisesti. Arviointiselostuksessa todetaan, että sähkönsiirtovaihtoehto on suunniteltu toteutettavaksi sisäisenä maakaapelointina uuden ja parannettavan tiestön yhteyteen alueen sisällä sijaitsevalle sähköasemalle. Kaikissa kartoissa ei ollut esitetty kyseistä sähköasemaa, jolta voimajohtoon liitytään, joten vaihtoehto ei ollut vertailtavissa muiden vaihtoehtojen kanssa. Sähkönsiirtovaihtoehtojen SVE3 ja SVE4 vaikutusten arviointi oli sekavaa,

5.11.2024

koska myös sisäisten maakaapelointien vaikutuksia arvioitiin, vaikka niitä ei ollut merkitty kuuluvaksi kyseisiin sähkönsiirtoreitteihin.

Arviointiselostuksen yleisenä puutteena yhteysviranomaisen toteaa olevan voimaloiden ja sähköasemien sijaintien puuttumisen esimerkiksi joiltain luontoon ja eläimistöön liittyviltä kartoilta. Karttakuvauksessa ei anna läpinäkyvää kuvaa huomionarvoisten kohteiden sijainnista hankealueella suhteessa rakennettavaan infrastruktuuriin. Esimerkiksi Etelä-Pohjanmaan maakuntakaava 2050:n karttakuvassa on kuvattu hankealueen suhde kaavassa osoitettuun Aitakankaan tuulivoima-alueeseen. Tästä kuvasta puuttuivat voimalamerkinnot, joten lukijan on vaikea päätellä, miten vaihtoehdot sijoittuvat maakuntakaavassa osoitetun tv-alueen suhteen. Tekstissä kerrotaan, että vaihtoehdon VE2 alue on osoitettu tv-alueeksi, mutta vahvistusta asialle ei saa kartasta.

Yhteysviranomaisen arviointiohjelmaa koskevassa lausunnossa oli edellytetty, että hankkeen osalta tulee esittää käytettävän maa-aineksen määrä ja ottoalueet. Maa-ainesten oton osalta arviointiselostuksessa on arvioitu riittävällä tavalla tuulivoimaloiden rakentamisessa tarvittavaa määrää ja saatavuutta hankealueen sisä- ja ulkopuolelta. Suunnitellun hankealueelle sijoittuvan kalliokiviaineksen ottoalueen koko ja kiviainesmäärä on arvioitu, mutta arviointiselostuksessa ei ole esitetty, mistä osasta hankealuetta maa-aineksia olisi mahdollista ottaa tai suunniteltu otettavan. Maa-aineksia ei tulisi ottaa pohjavesialueilta.

Yhdyskuntarakenne ja maankäyttö

Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2040 osalta arviointiselostus on puutteellinen. Selostuksessa ei esitetä hankealueelle, sähkönsiirtoreiteille ja niiden vaikutusalueille sijoittuvia maakuntakaavan merkintöjä ja niihin liittyviä suunnittelumääräyksiä, eikä arvioida hankkeen vaikutuksia maakuntakaavan toteuttamisedellytyksiin. Maakuntakaavassa osoitettuja merkintöjä on käsitelty teemakohtaisissa vaikutusten arvioinneissa (mm. pohjavesialueet, maisema-alueet, kulttuuriympäristö, suojelualueet, voimajohdot), mutta voimassa ollut maakuntakaava 2040 olisi tullut esitellä perusteellisemmin.

16.9.24 hyväksytyn, mutta vielä lainvoimaa vailla olevan, maakuntakaavan 2050 sisällön esittely on puutteellinen. Arviointiselostuksessa mainitaan hankealueelle ainoastaan tuulivoimaloiden alueen merkintä. Hankealueelle ja sähkönsiirtoreiteille kuitenkin osoitetaan maakuntakaavassa 2050 lisäksi mm. uuden voimajohdon, pohjavesialueen, luonnonsuojelun alueen, Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen, arvokkaan harjueen tai muun geologisen muodostuman sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeän alueen kaavamerkinnot ja näihin liittyvät suunnittelumääräykset. Lisäksi annetaan useita koko maakuntaa koskevia suunnittelumääräyksiä, mm. tuulivoimaan, sähkönsiirtoon ja ekologisiin yhteyksiin liittyen.

Maakuntakaava 2050 olisi tullut myös huomioida maankäyttöön kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa.

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu hankkeen vaikutuksia maakuntakaavan toteutumiseen, tai alueelle osoitettuihin toimintoihin. Myöskään hankkeen eri toteuttamisvaihtoehtojen suhdetta maakuntakaavaan ei pohdita tai arvioida. Vaihtoehtojen osalta on todettu, kumpi vaihtoehtoista on maakuntakaavan mukainen, mutta ei ole arvioitu vaihtoehtojen vaikutuksia kaavan toteutumiseen tai perusteltu valittuja rajoituksia.

Maakuntakaavassa 2050 Aitakankaan tuulivoima-alueen kaavamääräyksessä edellytetään metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilyttämistä. Arviointiselostuksessa ei esitetä, miten metsäpeuraa koskeva kaavamääräys on huomioitu esimerkiksi hankesuunnitelmassa tai tuulivoimaloiden sijoittelussa.

Maakuntakaavoja kuvaavista kartoista arviointiselostuksessa puuttuu karttaselitteet kaavamerkintöjen osalta, mikä aiheuttaa sen, että lukijan on hankala tulkita maakuntakaavojen merkintöjä. Maakuntakaavoja kuvaavista kartoista puuttuu myös Keski-Suomen maakuntakaavan merkinnät, muun muassa seudullisten tuulivoima-alueiden osalta. Kolme seudullista tuulivoima-aluemerkintää sijoittuu kokonaan tai osittain Kyyjärven kunnan alueelle: Kirvesvuori, Hallakangas ja Hanhineva. Arviointiselostuksen kartoista puuttuu myös Perhon kunnan alueen yleis- ja asemakaavoja sekä Kyyjärven Mäntyniemen ranta-asemakaava.

Maisema ja kulttuurihistoriallinen ympäristö

Vaikutusten arvioinnissa on painotettu lähialuetta (0–6 km) ja ulompaa vaikutusaluetta (6–15 km). Kaukovaikutusaluetta (15–25 km) on tarkasteltu arvioinnissa yleispiirteisimmin. Teoreettisen maksiminäkyvyyden aluetta (25–35 km) on tarkasteltu tarvittaessa. Arvioinnissa on huomioitu etäisyyden vaikutus ympäristöministeriön vuonna 2016 antaman ohjeistuksen pohjalta, jonka lähtökohtana on olleet noin 200 metriä korkeat voimalat. Arviointiselostuksessa todetaankin, että voimaloiden kehittyminen ja kasvu muodostavat arviointiin epävarmuustekijän, kun hankkeessa arvioidaan voimaloita, joiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arvioinnin etäisyysalueita olisi ollut hyvä laajentaa suunnitellun voimalakoon ollessa noin sata metriä ohjeistusta korkeampi.

Tarkastelussa on käytetty näkemäalueanalyysiä sekä havainnekuvia seitsemältä kuvauspisteeltä eri puolilta vaikutusaluetta. Näkemäanalyysissä ja havainnekuvissa on käytetty hankkeeseen suunnitellun mukaisia voimalakorkeuksia.

Havainnekuvista ja valokuvasovitteista ei saa todellista kuvaa siitä, miltä voimalat maisemassa näyttäisivät. Erityisesti lähialueiden osalta arviointiselostuksessa ei käy ilmi voimaloiden näkyvyys maisemassa.

Havainnekuvat on esitetty kokonaisuudessaan arviointiselostuksen liitteissä niin hankealueen kuin sähkönsiirronkin osalta. On hyvä, että valokuvat esitetään liitteissä tarkasti, mutta myös selostuksessa olisi hyvä esittää sellaiset kuvat, että lukija saa tiedot pääasiallisista arvioiduista vaikutuksista lukematta liitteitä. Havainnekuvien osalta kuvat, jotka vastaavat 50 mm objektin kuvakokoa ovat pääsääntöisesti parempia, kuin panoraamakuvat, joissa voimalat katoavat lähes kokonaan horisonttiin. Kuvissa voimalat uppoavat myös paikoin harmaaseen pilvitaustaan ja puuston taakse. Yöajan havainnekuvat on esitetty vain liitteissä, ja niissä voimaloiden yöajan valaistus katoaa panoraamakuvaan.

Maisemavaikutusten osalta arviointiselostuksessa esitetään, että voimalasijoittelulla voidaan lieventää maisemavaikutuksia. Selostuksessa ei kuitenkaan tuoda esiin sitä, onko hankkeessa tehty voimalasijoittelun optimointia, eikä sitä, miten mahdollisella voimalasijoittelun optimoinnilla on lievennetty haitallisia vaikutuksia.

Eläimistö

Metsäpeuraselvitys perustuu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon tuulivoiman metsäpeuralle aiheuttamasta häiriöstä. Keski-Suomen ELY-keskus on kuitenkin katsonut, että metsäpeuran osalta hankkeen vaikutuksia ei ole arvioitu riittävällä tavalla, kun huomioidaan Luonnonvarakeskuksen tutkimus ja arvio noin 5 km:n suojavyöhykkeen tarpeesta.

Hankealueelta tehty liito-oravaselvitys sisältää merkittävän epävarmuustekijän. Toisinaan osa liito-oravareviireistä saattaa olla tyhjiä, mutta tulevat myöhemmin asutuiksi. Liito-orava on suhteellisen lyhytikäinen laji, joten reviirien väliaikainen tyhjeneminen on normaalia ja kuuluu lajin ekologiaan. Yhtenä keväänä tehty liito-oravaselvitys ei ole luotettava keino varmistaa liito-oravareviirien tilaa ja merkitystä lajin kannalta. Tämän vuoksi potentiaalisia liito-oravametsiköitä tulee tarkastella samalla tavoin kuin aktiivisia reviirejä. Liito-oravaselvityksessä ei tarkemmin esitetä potentiaaliselta liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikalta vaikuttavaa aluetta Aitakankaan kaakkoispuolella. Tämä alue tulee kuitenkin huomioida edellä mainitulla tavalla alueen suunnittelussa.

Arviointiselostuksessa ei ole kuvattu vaikutusalueen keskeisimpiä ekologisia yhteyksiä tai tie- ja sähkönsiirtolinjojen sijaintia suhteessa yhtenäisiin metsä- ja suoalueisiin ja ekologisiin yhteyksiin. Vaikutusten arviointi jää näiden osalta yleispiirteiseksi.

Natura-arviointi

Natura-arvioinnissa tuodaan esille myös muut Natura-alueilla esiintyvät ja tietolomakkeissa mainitut tärkeät kasvi- ja eläinlajit, mutta hankkeen vaikutusten arviointi niihin jää puutteelliseksi. Vaikka Pohjoisnevan sekä Hötölamminnevan Natura-alueiden tietolomakkeissa mainituilla muilla tärkeillä lajeilla ei ole varsinaisia suoria oikeusvaikutuksia, olisi vaikutuksia erityisesti suurpedoille ja mm. mehiläishaukalle, metsähanhelle ja hiirihaukalle tullut tarkastella.

Yhteisvaikutukset

Arviointiselostuksessa yhteisvaikutuksia on arvioitu jokaisen arvioitavan teemakokonaisuuden yhteydessä. Menettely on hyvä, sillä se varmistaa, että yhteisvaikutukset käsitellään kaikkien arvioinnin osa-alueiden osalta. Kokonaisuuden arviointia olisi helpottanut yhteisvaikutukset kokoava kappale.

Liitteissä on esitetty havainnekuvia, joissa näkyy lähialueiden eri tuulivoimahankkeiden voimaloita samassa panoraamakuvassa. Havainnekuville ei ole mainittu, minkä voimala-alueiden voimaloita kuvissa näkyy.

Suunnitelmat ja luvat

Arviointiselostuksessa on esitetty kattavasti hankkeen tarvitsemia lupia, sopimuksia ja pyydettäviä lausuntoja. Näiden lisäksi tulee huomioida, että hankkeen yhteydessä tehtävistä (muista kuin vähäisistä) ojituksista ja vesistöjen alituksista (mm. yli 10 km²:n valuma-alueen omaavien uomien alitukset) tulee tehdä ilmoitus ELY-keskukselle.

Koska YVA-menettelyn yhteydessä arvioidaan myös toiminnan päättymisen vaikutuksia, yhteysviranomaisen muistuttaa, että voimalan purkaminen edellyttää nykyisen lainsäädännön (MRL 132/199) mukaan purkamislupaa.

Melu ja välke

Melun osalta arviointiselostuksessa ei esitetä taulukkomuodossa mallinnuksen tuloksia. Lukijalle jää epäselväksi, mitkä ovat tarkat äänitasot eri tarkastelupisteissä. Arviointiselostuksessa on esitetty vyöhykekartat melun leviämisestä eri äänitasoalueiden mukaisesti, mutta tarkat mallinnustulokset tarkastelupisteittäin on esitetty vain liitteessä.

Välkkeen mallinnustulosten osalta arviointiselostuksessa on sama puute kuin melussakin: välkevyöhykekartat on esitetty selostusasiakirjassa, mutta mallinnuksen tulokset taulukkomuodossa on esitetty vain välkeselvitys-liitteessä.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Arviointiselostuksessa ei ole arvioitu maiseman muutoksen kautta syntyviä vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön, mikä tulee huomioida kaavoituksen yhteydessä.

Liikenne

Kuljetusreitin loppuosa (kulku maantieverkolta hankealueelle) on esitetty arviointiselostuksessa epämääräisesti. Vaihtoehdot ja niiden tarvitsemat muutokset ja parannukset maantieverkkoon olisi ollut hyvä esittää kartalla niiden toteuttamiskelpoisuuden ja vaikutusten arvioimiseksi. Selostuksesta ei käy ilmi esimerkiksi esitetyn Möksyntien uuden liittymän sijainti eikä perustelut sen tarpeelle. Kulku maantieverkolta hankealueelle vaihtoehtoisine liittymäpaikkoineen tulee esittää selkeästi kaavaehdotusvaiheessa.

Kalasto

Vaikutusalueen virtavesissä voi esiintyä taimenta, joten kalatalousviranomaisen edellyttää tarkentamaan tehtyä arviointia suotuisissa virtaamaolosuhteissa tehtävien uusien sähkökalastusten avulla. Kalasto tulee selvittää Poikkijoen yläosan, Pyypuron ja Pajupuron sekä Kuollutpuron-Sairaanpuron, alueilta ennen kaavan hyväksymistä.

YHTEYSVIRANOMAISEN PERUSTELTU PÄÄTELMÄ

Arviointiselostuksen, kuulemispalautteen ja oman lisätarkastelunsa perusteella yhteysviranomaisen esittää perusteltuna päätelmänään Alajärven Suolasalmenharjun tuulivoimapuisto -hankkeen merkittävistä vaikutuksista seuraavaa.

Yhteysviranomaisen katsoo, että hankkeen keskeisimmät vaikutukset kohdistuvat metsäpeuraan, Natura 2000-alueisiin, maisemaan, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen, sekä yhteisvaikutuksiin.

Suolasalmenharjun tuulivoimahankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat metsäpeuraan. Hankealue kuuluu metsäpeuran esiintymisalueeseen. Arviointiselostuksen mukaan hankealue soveltuu vähintään metsäpeuran kevät- ja syysvaellusten aikaiseksi elinalueeksi. Suunnitellut tuulivoimalat voivat vaikuttaa lajin käyttämiin vaellusreitteihin ja kesäaikaiseen lisääntymisajan esiintymiseen läheisillä Natura-alueilla.

Metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusten arviointiin liittyy epävarmuuksia, koska eläinten reagoimisesta tuulivoimaloiden rakentamiseen tai ihmistoiminnan lisääntymiseen sekä metsäpeurojen tottumisesta tuulivoimapuistoon ei ole olemassa kattavaa tietoa.

Arviointiselostuksessa ja sen liitteenä olevassa metsäpeuraselvityksessä vaihtoehdon VE1 vaikutukset metsäpeuraan arvioidaan suuriksi ja vaihtoehdossa VE2 vähäisiksi. Hankkeen toteuttaminen tulee kuitenkin lisäämään ihmistoimintaa metsäpeuran kannalta merkittävällä vaellusreitillä ja muun muassa tuulivoimaloiden näkymävaikutukset tulevat ulottumaan myös metsäpeuran lisääntymisalueisiin ulottuvalle Pohjoisnevan Natura 2000 -alueella myös vaihtoehdossa VE2.

Metsäpeuraan kohdistuvat hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuvat erityisesti Pohjoisnevan Natura 2000 -alueella esiintyvään kannan osaan. Myös muut arvioinnissa tarkastellut Natura-alueet ovat metsäpeuralle tärkeitä elinympäristöjä. Kaikki tarkastellut alueet ovat keskeisiä kevään ja syksyn vaellusaikaisia kerääntymis- ja kauttakulkualueita. Koska tuulivoimahankkeen vaikutukset metsäpeuraan jäävät epävarmoiksi, eikä merkittäviä kielteisiä vaikutuksia lajiin voida sulkea pois, ei vaikutuksia Natura-alueiden eheyteen voida tarkasti arvioida.

Uuden tieteellisen metsäpeuran välttelykäyttäytymistä koskevan tiedon mukaan laajassa tutkimustarkastelussa on päädytty keskimäärin viiden (5) kilometrin häiriövaikutukseen riippuen alueen maisemarakenteesta. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus korostaa Natura-lausunnoissaan, että häiriövaikutus voi ulottua myös viittä (5) kilometriä laajemmalle alueelle.

Rakentamisaikaiset vaikutukset metsäpeuroille voidaan Natura-arvioinnin mukaan huomioida sijoittamalla rakentamisen aikaisia häiriövaikutuksia aiheuttavia toimia vasomisajan ulkopuolelle. Toiminnanaikaista häiriötä ei kuitenkaan ole mahdollista lieventää erityisillä toimenpiteillä, joten toiminnanaikainen häiriö jää merkittävälle tasolle.

Koska hankkeen vaikutukset metsäpeuraan jäävät epävarmoiksi, ei vaikutuksia Natura-alueiden eheyteen voida tarkasti arvioida. Yhteysviranomaisen yhtyy Natura-arvioinnin johtopäätökseen, että Suolasalmenharjun tuulivoimahankkeen toteutuminen ja yhteisvaikutukset muiden alueen tuulivoimahankkeiden kanssa voivat mahdollisesti pitkällä aikavälillä vaikuttaa Natura-alueiden suojeluperusteena olevan metsäpeurakannan säilymiseen alueilla elinkelpoisena ja Natura-alueiden eheyteen.

Yhteysviranomaisen toteaa, että tieteellinen epävarmuus jää hankkeen vaikutuksista Natura-alueiden suojeluperusteena olevaan luonnonarvoon, eli metsäpeuraan. Hankkeen haittavaikutus Natura-alueen eheyteen ja metsäpeuraan on todennäköisesti merkittävä erityisesti VE1:n osalta sekä – varovaisuusperiaate huomioiden – todennäköisesti merkittävä myös VE2:n osalta.

Luonnonvarakeskuksessa on suunnitteilla selvitys tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuralle. Metsäpeurakannan hoitosuunnitelmassa (MMM 21:2023) todetaan, että uusia metsäpeuraa koskevia tutkimustuloksia on syytä odottaa ja huomioida ennen kuin laajempia alueita metsäpeura keskeisillä elinalueilla kaavoitetaan tuulivoimalle.

Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos Natura-arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän Natura 2000-alueen luonnonarvoja.

Hankkeella on myös merkittäviä maisemavaikutuksia. Suunnitellut voimalat ovat isokokoisia, joten niiden visuaalinen vaikutus on merkittävä läheisten kylien ja näkymiltään avointen luontokohteiden näkymiin. Hankkeen maisemavaikutukset kohdistuvat lähivaikutusalueella asutuskeskittymiin, jotka sijaitsevat alle kuuden (6) kilometrin etäisyydellä hankealueesta sekä luonnonmaisemiin eli lähialueiden luonnontilaisiin, suojeltuihin ja maisemaltaan arvokkaisiin suoalueisiin. Arvokkaat maisema-alueet tai rakennetun kulttuuriympäristön kohteet, kuten Perhon kirkko sekä Alajärven keskustan ja kirkonseudun RKY-alueet sijaitsevat etäämmällä suunnitelluista voimaloista, hankkeen ulommalla tai kaukovaikutusalueella.

Voimalat vaihtoehdossa VE1 ovat korkeampia ja sijoittuvat laajemmalle alueelle kuin voimalat vaihtoehdossa VE2. Näkyvyysalueanalyysin perusteella vaihtoehtojen voimaloiden korkeusero ja sijoittelu aiheuttavat eroa maisemavaikutuksiin, mutta eroavuudet jäävät vähäisiksi. Vaihtoehdon VE1 voimalat sijoittuvat myös lähemmäksi Natura-alueita kuin vaihtoehdon VE2 voimalat.

Maisemavaikutusten arvioinnin etäisyysvyöhykkeinä on arviointiselostuksessa käytetty vuonna 2016 julkaistussa ympäristöministeriön oppaassa tuulivoiman maisemavaikutusten arvioinnista esitettyjä maksimietäisyyksiä. Arviointiselostuksen laatimisen jälkeen julkaistussa edellä mainitun oppaan päivitetystä versiossa etäisyysvyöhykkeet ovat kuitenkin arviointiselostuksessa esitettyä laajemmat, joten jatkosuunnittelussa tulee huomioida uusitut etäisyysvyöhykkeiden kilometrirajat. Hankkeen jatkosuunnittelussa on tarpeen tarkastella maisemavaikutuksia ympäristöministeriön päivitettyä maisemavaikutusten arviointiopasta hyödyntäen.

Hankkeiden yhteisvaikutukset muodostuvat merkittäviksi, sillä noin 20 kilometrin etäisyydellä hankkeesta sijaitsee 17 eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta. Yhteisvaikutuksia aiheutuu erityisesti metsäpeuralle, Natura 2000 -alueille, maisemaan sekä ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Arviointiselostuksessa arvioidaan yhteisvaikutukset metsäpeuraan kohtalaisiksi kielteisiksi. Yksin vaihtoehto VE1:n arvioidaan aiheuttavan kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia metsäpeuralle ja hankkeessa laaditussa erillisessä metsäpeuraselvityksessä todetaan, että hankealueen läheisyyteen suunnitellut tuulivoima-alueet tulevat todennäköisesti merkittävästi vaikuttamaan metsäpeuraan lajina. Yhteisvaikutukset metsäpeuraan voivat olla arviointiselostuksessa arvioitua kohtalaista suuremmat.

Jos kaikki alueen tuulivoimahankkeet toteutuvat, suurin osa metsäpeurojen lisääntymisalueista saattaa jäädä tuulivoimaloiden häiriövaikutusalueelle. Usean tuulivoimapuiston yhteisvaikutus voi aiheuttaa erämaisia alueita vaativalle metsäpeuralle esteen sen kevään ja syksyn vaellusreitille. Vaikutukset metsäpeuraan tarkoittavat myös vaikutuksia Natura 2000 -alueiden eheyteen.

Maiseman osalta yhteisvaikutuksia muodostuu erityisesti lähivaikutusalueen avonaisille alueille. Maisemakuvaa muuttava vaikutus ei jakaudu tasaisesti, vaan hankkeen länsipuolelle tuulivoimalat näkyvät lähinnä kaukomaisemassa, mutta itä-, etelä- ja pohjoispuolella eri tuulivoima-alueet muodostavat ryhmiä, joiden lähivaikutusalueet ovat osittain päällekkäisiä, jolloin voimalat voivat hallita maisemaa eri suunnista.

Läheisistä asutuskeskittymistä erityisesti Uusikyläntien varsi, Porasen kylä sekä Möksyn kylä ovat alttiina yhteisvaikutuksille, kun hankealueen etelä- ja itä- ja luoteispuolille on suunnitteilla useita tuulivoimala-alueita. Vaikutuksia aiheutuisi myös alueen luontovirkistyskohteille kuten Ristineva-Pyypuro, Möksynneva, Suolasalmenharju ja Pitkäjärvi-Aitakangas, jotka ovat nousseet esille sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa tehdyn asukaskyselyn yhteydessä.

Hankkeesta aiheutuu yleisesti linnustolle vähäistä elinympäristöjen häviämistä, melu- ja välkevaikutusta pesimä- ja muuttolintuihin sekä Pitkäjärven arvokkaaseen lintukohteeseen. Lisäksi aiheutuu hyvin vähäinen törmäysriski pesimä- ja muuttolinnuille. Hankkeesta yksinään ei todennäköisesti aiheudu merkittävää vaikutusta salassa pidettävään lajiin. Sen sijaan yhteisvaikutukset salassa pidettävän lajin reviiiriin muiden alueelle suunnitteilla olevien tai toteutettujen hankkeiden kanssa voivat olla arvioitua merkittävämmät.

Hankkeessa tehtyjen päiväpetolintujen törmäysmallinnusten perusteella suurin törmäysriski on kanahaukalla, jonka arvioidaan mallinnuksen perusteella törmäävän tuulivoimalaan kerran 55 vuodessa.

Linnustosta haitallisia vaikutuksia syntyy salassa pidettävälle lajille alueelle mahdollisesti toteutettavien tuulivoimala-alueiden yhteisvaikutuksena sekä kanahaukalle vaihtoehdossa VE2.

5.11.2024

Pintavesivaikutusten osalta yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksen arvioon, että vaihtoehdon VE2 pintavesivaikutukset ovat vähäisempiä verrattuna vaihtoehtoon VE1. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida hankkeen toteutuksen ja käytön aikaisten vaikutusten vähentämiseen liittyvät menetelmät. Esitetyt haitallisten vaikutusten vähentämiskeinot tulisi ottaa myös käyttöön hankkeen toteutuksessa (kiintoainepäästöjen estäminen, valuntaolojen ja valunta-alueiden mahdollisimman vähäiset muutokset, riittävän isot ja oikein asennetut rummut).

Hakijan tulee esittää tarkennetut tiedot hankealueen virtavesien kalastosta sekä arviot hankkeen vaikutuksista niihin kaavoituksen yhteydessä. Erityisesti taimenen mahdollisella esiintymisellä alueen virtavesissä saattaa olla merkitystä hankkeesta aiheutuvien kalataloudellisten vaikutusten kannalta.

Hanke- ja sähkönsiirtovaihtoehtojen välillä ei ole merkittäviä eroja pohjavesivaikutuksissa. Valitusta vaihtoehdosta riippumatta jatkosuunnittelussa tulee huomioida talousvesikaivot sekä vesilain 2 luvun 11 §:n tarkoitetut luonnontilaiset lähdekohteet. Näistä ei ole saatavilla paikkatietoaineistoa, joten kohteet tulee kartoittaa maastossa tai selvittää muulla tavoin.

Hankevaihtoehdoista VE2 on 16.9.2024 hyväksytyn, mutta ei vielä lainvoimaisen Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 mukainen. Maakuntakaavassa tv-alueeksi merkitty kohde on nimetty Aitakankaaksi. Vaihtoehto VE1 ei ole edellä mainitun Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 mukainen.

Melumallinnuksessa on käytetty nimellisteholtaan pienempien voimaloiden taajuusjakaumia. Vaikka mallinnuksessa on lisätty äänitehotasoon +2,0 dB:n varmuusarvo ympäristöministeriön mallinnusohjeen mukaisesti, aiheuttaa tehoero epävarmuutta mallinnukseen niiden rakennusten osalta, joiden kohdalla valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 40 dB:n ohjearvo alittuu vain vähän. Tällaisia rakennuksia on vaihtoehdossa VE1 tarkastelupiste D (38,9 dB) ja F (39,0 dB) ja vaihtoehdossa VE2 tarkastelupiste C (38,9 dB). Jatkosuunnittelussa tulisi varmistaa, että näissä pisteissä äänentaso jää ohjearvojen alle esimerkiksi toistamalla mallinnus, kun hankkeiden suunnitelmat ja voimalavalinnat ovat tarkentuneet.

Välkkeen osalta molemmista hankevaihtoehdoista aiheutuu kohtalaista haittaa ihmisten elinoloihin, sillä varjostuksen määrä ylittää vaihtoehdossa VE1 yhden tarkastelurakennuksen osalta Saksassa käytössä olevien raja-arvojen teoreettisen maksimiarvon 30 min/päivä ja vaihtoehdossa VE2 yhden tarkastelurakennuksen kohdalla sekä teoreettisen maksimiarvon 30 h/vuosi että teoreettisen maksimiarvon 30 min/pvä.

Hankkeen sähkönsiirron vaikutusten arvioinnin osalta yhteysviranomaisen yhtyy arviointiselostuksessa esitettyyn vaikutusarviointiin. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE1, joka on pisin ja toteutetaan ilmajohtona, aiheuttaa eniten kielteisiä ympäristövaikutuksia ja vähiten vaihtoehto SVE4, joka toteutetaan hankealueelta suoraan hankealueen läpi rakennettavaan voimalinjaan. Hankkeeseen sisältyvälle sähkövarastokokonaisuudelle varataan noin yhden hehtaarin laajuinen alue, joka sijoitetaan sähköasema-aluerajauksen sisään. Sähkövarastokokonaisuudesta ei aiheudu merkittäviä kielteisiä ympäristövaikutuksia.

Perustelut

Metsäpeura

Metsäpeura kuuluu EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II eläinlajeihin, joiden suojelemiseksi tulee perustaa erityisiä suojelualueita, eli Natura-alueita. Metsäpeura on Suomessa uhanalaisuusluokitukseltaan silmälläpidettävä laji. Suomenselän metsäpeurakannan koko on noin 2000 yksilöä viimeisimpien laskentatietojen mukaan. Metsähallituksen (MetsäpeuraLIFE -projektin) tietojen mukaan metsäpeuran maailmankannan koko on vain noin 5000 yksilöä, joten merkittävä osa koko maailman kannasta elää Suomenselän alueella.

Metsäpeura on erityisesti lisääntymisaikanaan herkkä ihmistoiminnasta aiheutuville häiriötekijöille ja ihmistoiminnan lisääntyminen voi aiheuttaa lajin lisääntymisalueiden siirtymistä.

16.9.2024 hyväksytyssä, mutta vielä lainvoimaa vailla olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 osoitetun, hankealueelle sijoittuvan Aitakankaan tuulivoima-alueen kaavamääräyksessä edellytetään, että yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee turvata metsäpeuran vaellusreittien ja lisääntymisalueiden säilyminen.

Natura-arviointi

Metsäpeura on läheisten Hötölamminnevan, Käärmekallioiden, Patanajärvenkankaan ja Pohjoisnevan Natura 2000-alueiden suojeluperustelaji. Pohjoisnevan Natura-alue ja hankealue ovat Luonnonvarakeskuksen metsäpeurojen satelliittiseuranta-aineiston perusteella keskeistä metsäpeurojen esiintymisaluetta kevään ja syksyn vaellusaikoina. Kesäaikaan metsäpeurojen paikannushavaintoja on koko Pohjoisnevan Natura-alueelta, mutta havainnot painottuvat tällöin erityisesti Natura-alueen keskiosiin, Pohjoisnevalle ja Ahvenlammennevalle. Patanajärvenkankaan Natura-alue on metsäpeuralle tärkeä elinympäristö läpi vuoden. Hötölamminneva esiintyy satelliittiseuranta-aineiston perusteella tärkeänä vasomis- ja kesälaidunalueena. Lisäksi Käärmekallioiden Natura-alue on

havaintoaineiston perusteella keskeinen talvilaidunalue. Myös hankkeen metsäpeuraselvityksessä todetaan, että Porasen ympäristön suoalueet mukaan lukien Pohjoisnevan Natura-alue kuuluvat metsäpeuran tärkeisiin kesälaidunalueisiin. Lisäksi alue on yksi merkittävimmistä metsäpeuran vaelluksenaikaisista kerääntymäalueista, jonne kerääntyy suurin osa Suomenselän metsäpeurapopulaatiosta.

Vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella varovaisuusperiaate edellyttää Natura-arvioinnin kohdalla merkittävien vaikutusten poissulkemista tavalla, joka ei jätä epäilyksiä (mm. KHO 2020:3).

Aiemmasta Natura-arvioinnista annetun Natura-lausunnon jälkeen on tullut uutta tieteellistä tietoa metsäpeuran välttelykäyttäytymisestä (Tolvanen ym. 2023. How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review. Biological Conservation). Tolvanen ym. ovat laajassa tutkimustarkastelussa, joka koskee Rangifer-suvun lajien välttelykäyttäytymistä tuulivoiman suhteen, päätyneet keskimäärin viiden kilometrin häiriövaikutukseen riippuen alueen maisemarakenteesta. Edellä mainittu tutkimus on tällä hetkellä parasta saatavilla olevaa tieteellistä tietoa metsäpeuran välttelykäyttäytymisestä.

Myös Luonnonvarakeskus on useissa asiantuntijalausunnoissaan esittänyt tutkimuksiin perustuen, että metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura 2000 -alueiden ja tuulivoiman väliin tulisi jättää noin viiden (5) kilometrin suojavyöhyke.

Pohjoisnevan Natura 2000 -alueeseen kuuluva Ylimmäisenneva jää viiden (5) kilometrin etäisyysvyöhykkeen sisälle hankealueesta. Lähimmät voimalapaikat VE2:ssa ovat noin kolmen (3) kilometrin etäisyydellä Pohjoisnevan Natura 2000 -alueesta ja voimaloiden viiden (5) kilometrin häiriöalue kattaa suurimman osan pohjoisen osa-alueen kokonaispinta-alasta. Lähin voimalapaikka VE1:ssa sijoittuu 1,4 kilometrin etäisyydelle Pohjoisnevan Natura 2000 -alueen rajasta.

Hankevaihtoehto VE2 ei juurikaan eroa näkyvyysalueanalyysin tulosten perusteella hankevaihtoehto VE1:stä. Suurin osa voimaloista olisi näkyvillä Pohjoisnevan Natura 2000 -alueeseen kuuluvilla Pohjoisnevalla, Ahvenlamminnevalla ja Ylimmäisennevalla.

Mikäli osa Natura-alueella esiintyvistä lajille sopivasta elinympäristöstä muuttuu välttelykäyttäytymisen takia lajille sopimattomaksi tai laji ei estevaikutuksen vuoksi enää saavuta elinympäristöä, vaikuttaa tämä kielteisesti Natura-alueiden eheyteen. Natura-arvioinnissa todetaan vaikutusten merkittävydestä Euroopan komission julkaisemaan ohjeeseen (Luontodirektiivin 92/43/ETY 6 artiklan säännökset) viitaten, että mikäli vaikutus on epävarma, suunnitelma myös heikentää merkittävästi Natura-arvoja.

Maisemavaikutukset

Arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristökohteet sijaitsevat suhteellisen etäällä suunnitelluista voimalasijainneista. Sen sijaan hankkeen lähivaikutusalueella sijaitsee asuinpaikkoja sekä luonnontilaisia ja maisemaltaan arvokkaita suoalueita.

Hanke muuttaa lähialueilla näkymiä ja maisemaa merkittävästi. Varsinkin Savonjokivarren asutus- ja viljelyalueella Karstaperän- ja Uusikyläntien varren pihapiireistä avautuu paikoin esteettömiä näkymiä tuulivoima-alueen suuntaan. Idässä vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin luonnontilaisille avosuoalueille (mm. Ylimmäisenneva, Ahvenlamminneva, Pohjoisneva) sekä pienille järville (Porasjärvi, Ylimmäinen).

Näkyvyysalueanalyysin osalta arviointiselostuksessa on tuotu esille metsän, ranta-alueiden ja pihapiirien puuston näkymiä suojaavaa vaikutusta, ja todettu, että tehokas metsätalous ja suojapuuston kaato voivat kerralla muuttaa tuulivoimalanäkymiä merkittävästi. Metsän käyttö voi olla ennakoimatonta, ja tuulivoimaloiden elinkaaren aikana metsäalueiden peittävyys voi vaihdella huomattavasti. Yhteysviranomainen toteaa, että puuston suojaavaa vaikutusta ei juuri tästä syystä voida huomioida maisemavaikutuksia lieventävänä tekijänä, eikä peitteisyyden takia voida arvioida hankkeen vaikutuksia vähäisemmiksi.

Vaikka vaihtoehdon VE2 maisemavaikutukset ovat kokonaisuutenaan vähäisemmät, vaihtoehto ei merkittävästi vähennä lähialueelle kohdistuvia vaikutuksia, vaan tuulivoimalat tulisivat muodostamaan sekä asuinpaikoille että luonnontilaisille ja maisemaltaan avoimille soille uuden maisemaelementin.

Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutuksen seurauksena metsäpeuran kerääntymisalue ja vaellusreitit talvi- ja kesälaitumien välillä voivat muuttua, mikä mahdollisesti voi heijastua edelleen myös kesä- ja talviaikaisten laidunten käyttöön esimerkiksi kasvavana laidunpaineena.

Keski-Suomen ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että viiden (5) kilometrin säteelle kesäaikaisista lisääntymisalueista on sekä rakennettuna että suunnitteilla useita tuulivoima-alueita, jolloin yhteisvaikutusten merkitys kasvaa. Lisäksi suunniteltu sähkönsiirtoreitti voi osaltaan heikentää metsäpeuran elinolosuhteita lisääntyvän saalistuspaineen vuoksi. Lisää epävarmuutta arviointiin tuo myös tiedon puute mm. tuulivoima-alueiden vaikutuksista metsäpeuran kiima-aikaan, vaellusreitteihin ja talvehtimisalueisiin. Haitallisia yhteisvaikutuksia voi kohdistua siten myös metsäpeuran kerääntymisalueille, ja vaellusreitit talvi- ja kesälaitumien välillä voivat muuttua tai estyä kokonaan.

Suunnitellun hankkeen ja muiden alueelle sijoittuvien tuulivoimapuistojen vaikutuksilla metsäpeuran käyttäytymiseen voi olla haitallisia vaikutuksia myös Natura-alueen eheyteen, mikäli välttelykäyttäytyminen vaikuttaa edelleen lajin mahdollisuuksiin hyödyntää Natura-aluetta.

Alueella on avonaisia soita ja kyliä/asutuskeskittymiä, jotka sijaitsevat eri suunnitteluvaiheissa olevien tuulivoimahankkeiden lähivaikutusalueella. Nämä kohteet voivat hankkeiden toteutuessa sijoittua kolmelta suunnalta tuulivoimahankkeiden lähivaikutusalueelle.

Linnusto

Vaikutusten arvioinnissa kolmen lähimmäksi Pohjoisnevan Natura-aluetta sijoittuvan tuulivoima-alueen (Suolasalmenharju, Peuralinna, Alajoki) kumulatiiviseksi törmäysriskiksi arvioidaan salassa pidettävän lajin osalta 0,045 yksilöä vuodessa. Metsähallitus huomauttaa Natura-lausunnossaan, että vaikka hankkeen törmäysriskiä ei vielä arvioida merkittäväksi, on törmäysriski jo lähellä riskirajaa (0,06). Mainittujen hankkeiden lisäksi Pohjoisnevan ympäristöön on suunniteltu muitakin tuulivoimahankkeita tai alueelle on osoitettu uusia tuulivoima-alueita valmisteilla olevissa ja jo hyväksytyissä maakuntakaavoissa. Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 kokonaisvaikutusten arvioinnissa on todettu, että jo kaavassa esitettyjen tuulivoima-alueiden yhteisvaikutukset voivat nousta lähelle riskirajaa, joka maakuntaselvityksessä oli 0,08. Mikäli Ylimmäisen reviirille suunnitellaan vielä uusia tuulivoimahankkeita, tulee hankkeiden yhteisvaikutuksiin kiinnittää erityistä huomioita.

Hankealueella on kolme lähekkäistä kanahaukan pesää. Pesien ja kolmen lähimmän voimalapaikan etäisyys on noin 400–500 metriä. Koska alue vaikuttaa edelleenkin soveltuvan kanahaukan pesintään, lajin lentomäärät alueella saattavat monikertaistua reviirin tullessa uudelleen asutetuksi. Lisäksi kanahaukan törmäysriskiä korottaa tuulivoimaloiden sijoittuminen kolmeen ilmansuuntaan kanahaukan ydinreviirin ympärille erityisesti hankevaihtoehdossa VE2.

Pinta- ja pohjavedet

Pintavesivaikutusten osalta vaihtoehdon VE2 vaikutukset arvioidaan pienemmiksi kuin vaihtoehdon VE1, sillä rakentamista tulee vähemmän, koska hankealue on pienempi ja tiiviimmin rakennettu. Hankkeen vaikutuksista kalastoon jää epävarmuus, koska Poikkijoen yläosan taimenkantaa ei ole selvitetty.

Hankkeen tarkempia kuivatusjärjestelyjä suunniteltaessa tulee huomioida, ettei hanke saa aiheuttaa alapuolisiin vesistöihin sellaisia virtaamamuutoksia, jotka vaikuttaisivat ekologiseen tilaan. Hankkeen kuivatusjärjestelyistä tulee tehdä ojitussuunnitelma, jossa esitetään mm. ojitussuunnitelma ja haittoja lieventävät toimenpiteet.

5.11.2024

Kartoittamalla talousvesikaivot ja lähteet varmistetaan, että hankkeesta ei aiheudu haitallisia vaikutuksia niihin.

Maakuntakaava

Hankevaihtoehto VE1 ei ole 16.9.2024 hyväksytyssä, vielä lainvoimaa vailla olevassa Etelä-Pohjanmaan maakuntakaavassa 2050 osoitetun Aitakankaan tv-alueen mukainen. Vaihtoehto VE1 on suurempi kuin Aitakankaan alue, ja laajenee siihen verrattuna itään, alueen halki kulkevan kolmen voimajohtolinjan reitin itäpuolelle ja lähemmäs Natura-alueita.

Melu

Suomessa on säädetty tuulivoimaloiden ulkomelun ohjearvoista vuonna 2015 voimaan tulleella valtioneuvoston asetuksella (Valtioneuvoston asetus tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista (1107/2015)). Asetuksessa on säädetty ulkomelutasolle sekä päivä- että yöajan ohjearvot.

Vaikutusten arvioinnissa on käytetty asetuksen ohjearvoja. Arviointiin liittyy epävarmuuksia ja riski melun ohjearvon ylitykselle, koska mallinnuksessa on käytetty nimellisteholtaan pienempiä voimaloita kuin hankkeeseen suunnitellaan.

Mikäli rakennuslupavaiheessa havaitaan poikkeavuuksia arviointiselostuksessa esitetystä melun leviämisestä, rakennuslupaviranomaisen tulee selvittää YVA-lain 27 §:n mukaisesti perustellun päätelmän ajantasaisuus YVA-yhteysviranomaiselta ennen lupien myöntämistä.

Välke

Suomessa ei ole määritetty välkevaikutukselle raja-arvoja tai suosituksia. Saksassa ja Ruotsissa on tuulivoimapuistojen viereiselle asutukselle annettu suositusarvo maksimissaan kahdeksan tuntia välkettä vuodessa (8 h/a, nk. todellinen tilanne, jossa huomioidaan auringonpaisteajat ja tuuliolosuhteet) ja 30 minuuttia päivässä sekä 30 tuntia vuodessa (teoreettisessa maksimitilanteessa).

Vaikutusten arvioinnissa on käytetty Ruotsissa ja Saksassa annettuja suositusrajoja. Välkevaikutusten mallinnukset on tehty ilman puuston suojaavaa vaikutuksen huomiointia.

Molemmissa hankevaihtoehtoissa välkevaikutus ylittyy samassa tarkastelurakennuksessa. Haitallisia välkevaikutuksia tälle vapaa-ajan asuinrakennukselle aiheutuu pohjoisimmista voimaloista.

Sähkönsiirto

Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehto SVE1 on uusi noin 11 kilometrin pituinen 110 kV:n ilmajohto, joka sijoittuu Elenian olemassa olevan 110 kV:n voimajohdon rinnalle. Sähkönsiirtovaihtoehdossa SVE4 liitytään hankealueen sisältä alueen läpi kulkevaan uuteen, rakennettavaan Lakeuslinjaan (2 x 400 kV + 110 kV voimajohdot).

HANKKEEN JATKOKÄSITTELYSSÄ HUOMIOITAVAA

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta koskevien kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon.

Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaisesta esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

PERUSTELLUN PÄÄTELMÄN TOIMITTAMINEN JA SIITÄ TIEDOTTAMINEN

Yhteysviranomainen toimittaa perustellun päätelmänsä sekä kopiot arviointiselostuksesta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle.

Perusteltu päätelmä toimitetaan tiedoksi hanketta käsitteleville viranomaisille, vaikutusalueen kunnille, maakuntien liitoille ja muille asianosaisille viranomaisille.

Perusteltu päätelmä sekä saadut lausunnot ja mielipiteet ovat nähtävillä ympäristöhallinnon verkkosivuilla osoitteessa: www.ymparisto.fi/suolasalmenharjuntuulivoimaYVA sekä viranomaisen verkkosivuilla 30 päivän ajan osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/etela-pohjanmaa.

SUORITEMAKSU, SEN MÄÄRÄYTYMINEN JA MAKSUA KOSKEVA OIKAISUMAHDOLLISUUS

Suoritemaksu on 11 000 euroa.

Yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä perittävä maksu on määriteltävä tavanomaisen hankkeen mukaisesti (14-23 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän perustellun päätelmän antamispäivästä.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 19 ja 23 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 4 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (1215/2023) elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallinto-keskuksen maksullista suoritteista vuonna 2024 2 §.

Asia on käsitelty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella.

Asian on esitellyt ylitarkastaja Satu Ala-Könä ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Elina Venetjoki.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Merkintä hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

Liitteet

Liite 1. Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukainen lausunto päivitetystä Natura-arvioinnista, Suolasalmenharjun tuulivoimapuisto, Alajärvi

Liite 2. Metsähallitus, lausunto Suolasalmenharjun tuulivoimapuiston täydennetystä YVA-selostuksesta ja Natura-vaikutusten arvioinnista

Liite 3. Keski-Suomen ELY-keskus, Luonnonsuojelulain (9/2023) 35 §:n mukainen lausunto Suolasalmenharjun tuulipuisto, Alajärvi, Natura-arvioinnin täydennyksestä

Liite 4. Annetut lausunnot ja mielipiteet

Liite 5. Maksua koskeva oikaisuvaatimus

Tämä asiakirja EPOELY/1662/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/1662/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Venetjoki Elina 05.11.2024 15:45

Esittelijä Ala-Könni Satu 05.11.2024 15:46

MAKSUA KOSKEVA OIKAISUVAATIMUSOHJE

Viranomainen, jolta oikaisua vaaditaan

Maksun määräämistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua kirjallisesti Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (ELY-keskus).

Viranomainen, jolle valituskirjelmä on toimitettava sekä oikaisuvaatimusaika

Asian käsittelystä perittävää maksua koskeva oikaisuvaatimuskirjelmä on toimitettava Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä. Oikaisuvaatimusaikaa laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, oikaisuvaatimusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisua vaaditaan
- millaista oikaisua vaaditaan (miltä kohdin päätökseen haetaan oikaisua ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi)
- perusteet, joilla oikaisua vaaditaan
- oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, johon asiaa koskevat ilmoitukset oikaisuvaatimuksen tekijälle voidaan toimittaa.

Jos oikaisuvaatimuksen tekijän puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Oikaisuvaatimuksen tekijän, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava oikaisuvaatimuskirjelmä.

Oikaisuvaatimuskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon oikaisua haetaan, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen on liitettävä oikaisuvaatimuskirjelmään valtakirja (Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus niin määrää.)

Oikaisuvaatimuksen perille toimittaminen

Oikaisuvaatimus on toimitettava ELY-keskuksen kirjaamoon. Oikaisuvaatimuskirjelmän voi tuoda perille vaatimuksen tekijä itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuullaan lähettää myös postitse, sähköpostitse tai toimittaa lähetin välityksellä. Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään oikaisuvaatimusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Oikaisuvaatimuksen toimittamisesta sähköisesti säädetään tarkemmin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003).

Yhteystiedot

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

käyntiosoite:
Alvar Aallon katu 8, SEINÄJOKI
Wolffintie 35, VAASA
Pitkänsillankatu 15, KOKKOLA
Aukioloaika: kello 8.00 – 16.15

postiosoite:
PL 156, 60101 SEINÄJOKI
PL 262, 65101 VAASA
PL 77, 67101 KOKKOLA

puhelin: 0295 027 500
sähköposti: kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Sähköinen asiointi –lomake: <https://www.ely-keskus.fi/asiointi-ja-yhteystiedot>

Muu asiointi > Yleiset asiointilomakkeet > Yleinen asiointilomake yrityksille, yhdistyksille, toiminnanharjoittajille, kunnille ja viranomaisille (asiointipalvelu.ahtp.fi). Tähdellä merkityt kohdat ovat pakollisia.